

Propozycja zajęć związanych z utworem I.L. Perce A - „Bońcie Milczek”, czyli ”Bońcie Szwajg” (opowiadanie chasydzkie z 1894 r.)

Propozycja tematów:

„Tu, na tym świecie śmierć jego nie wywarła żadnego wrażenia ”- rzecz o opowiadaniu „Bońcie Milczek”.

„Jaki skromny Bońcie... gorąca bułeczka z masłem ”- rzecz o opowiadaniu „Bońcie Milczek”.

„Prosty, biedny człowiek, który zarówno za życia jak i po śmierci nie mógł liczyć na wiele” - rzecz o opowiadaniu – „Bońcie Milczek”.

Utwór ten proponuję czytać jako **kontekst do Księgi Hioba**, to znaczy po dokładnej analizie tekstu kanonicznego. Całość utworu dostępna jest w zamieszczonym **linku rcin.org.pl** lub w krótkim streszczeniu i prezentacji.

Pracę z młodzieżą proponuję rozpocząć od odpowiedzi na następujące pytania. Polecam wykorzystać stworzoną przez siebie tabelkę:

1. Jakie nieszczęścia spotkały Hioba i Bońcie?
2. Czego efektem były ich nieszczęścia?
3. Kim był Hiob i Bońcie? Czego uczą nas ich postawy?
4. Jaką postawę przyjęli wobec nieszczęścia?
5. Jaką nagrodę otrzymali za przyjęcie określonej postawy?

W przygotowanym materiale skupiam się na ewentualnych odpowiedziach uczniów dotyczących Bońcie, gdyż historia Hioba jest im znana.

Ad 1 (brak matki, bicie przez macochę, morzenie głodem, zmuszanie do pracy ponad siły, niechodzenie do chederu, ojciec pijak, wypędzenia z domu, ciężka i źle płatna praca tragarza, oszukiwanie i niepłacenie za pracę, opuszczenie przez żonę, wyrzucenie z domu przez własne dziecko, śmierć – potrącenie przez pędzący powóz, brak zainteresowania ze strony innych ludzi - lekarza, stróża i grabarza, brak macewy na mogile).

Ad 2 (ślepego losu, przeznaczenia, woli Instancji Najwyższej)

Ad 3 (pólsierota, biedak, nie uczęszczał do chederu, posiada żonę i dziecko, wpisuje się w topos cierpienia niezawinionego, ma w sobie uśpioną siłę, o której nie wie).

Ad 4 (pokora, milczenie, nieskarżenie się, niezłorzeczenie, cichość, upokorzenie za życia, nieśmiałość, skromność, ufność, dobroć, pogodzenie się z losem).

Ad 5 (wyjście na spotkanie samego praojca - Abrahama, wystrój sali sądu ostatecznego, tj. szczerozłoty fotel na kółkach i korona wysadzana najdroższymi klejnotami, długa i wzruszająca mowa obrońcy, brak oskarżenia ze strony obrońcy - „nie miał nic do dodania”, zachowanie Prezesa trybunału – wynagradza Bońcie).

Dalszą część lekcji powinna stanowić dyskusja wokół postaw składu Sędziowskiego: obrońcy, oskarżyciela i Prezesa niebiańskiego, trybunału i roli śmiechu rozumianego jako **ironia, nieradzenie sobie z emocjami i afekt**.

Proponuję również rozmowę z klasą dotyczącą interpretacji słów prezesa niebiańskiego trybunału: **”Moje dziecko [...] - ty sam nie wiedziałeś może, że potrafisz krzyczeć i że od twojego krzyku mogłyby zadrzeć mury Jerycha! Sam nie wiedziałeś o swojej uśpionej sile...”**

Dopełnienie zajęć nich stanowi utrwalenie **biblizmów**: **mury Jerycha**-to mury palestyńskiego miasta, które rozkruszyły się, gdy Jozue- wódz Izraelitów kazał siedmiu kapłanom siedem razy zadać w siedem trąb; metaforycznie trudne przeszkody

trąba jerychońska: wrzaskun, krzykacz hałasujący tak, że od jego głosu mogą rozpaść się mury; krzyk jałowy ,niezbyt obfitujący w treści oraz wprowadzenie **jidyszyzmów**, czyli słów potocznych, słów przejętych z języka jidysz określających zjawiska ,przedmioty związane z kulturą żydowską (**cheder, macewa bajgiel**). Na stronie **Teatru NN w Lublinie** znajduje się słownik terminów, religii i kultury żydowskiej.

Praca domowa to ćwiczenia redakcyjne. Uczeń ma do wyboru jeden z powyższych tematów;

1. Jesteś obrońcą Bońcie. Wygłoś swoją mowę i pamiętaj o tym, że masz mówić „długo i wzruszająco”.
2. ”Sam nie wiedziałeś o swojej uśpionej sile”. Co nią jest?.
3. Jak sądzisz? Czy w życiu wart milczeć, czy krzyczeć. Wyraź i uzasadnij swoje zdanie.
4. Bońcie, chciałabym/chciałbym Cię zapytać o jedno... Zadać pytanie tak, by nie urazić bohatera opowiadania I. Pereca.
5. ”Nie mów tego, o czym należy milczeć, nie przemilczaj tego, o czym należy powiedzieć ”. Rozważ sens zdania i zastanów się nad tym, jak ważne jest ono w naszym życiu.

Alicja Majder
nauczycielka języka polskiego
w III LO im. C. K. Norwida w Zamościu